

del progrés i de la cultura del poble», síntesi prou acabada de la seva concepció de la cultura, molt propera a l'esperit noucentista.

Si una cosa trobem a faltar en el llibre que comentem és l'aportació crítica de l'autora, que analitzi el pensament i l'obra de Macau, que els situï en el seu context cultural i polític; que vagi més enllà, en els aspectes biogràfics, del que ja va escriure L.M. Mestras; que ens expliqui, per exemple, com va viure la guerra i la postguerra... Seria un bon complement a l'encomiable tasca de recerca feta i a la qualitat de l'edició.

Xavier Besalú

El regne de la cultura popular

Obra del cançoner popular de Catalunya.

Memòries de missions de recerca. Vol. IX. A cura de Josep MASSOT i MUNTANER. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999.

L'obra del cançoner popular de Catalunya continua, de mans del savi i infatigable benedictí dom Josep Massot i Muntaner, el seu imparable camí amb la publicació del volum IX de les memòries de les missions de recerca del cançoner popular de Catalunya. Portem fins a aquestes pàgines l'atapeït volum, de gai-

rebé 400 pàgines, perquè bona part del material recollit correspon a estades fetes a Torroella de Montgrí i l'Estartit (1927), i a l'Alt Empordà (1928). Com en els volums precedents, ens trobem amb un recull de cançons (lletra i música) recollides per destacats folkloristes de l'època, que amb diplomàcia i bones maneres interrogaven pagesos, mariners, bosquetans, àvies, etc. perquè els cantessin tonades, cançons i danses que sabien de memòria, i que s'havien transmès de pares a fills. Per tal de sistematitzar aquest tresor popular va néixer de mans de W.J. Thomas, a la segona meitat del segle XIX, una disciplina anomenada folklore (saviesa del poble). Palmira Jaquetti i Enric d'Aoust signen la missió de Torroella i l'Estartit, mentre que la comarca de l'Alt Empordà fou visitada per Joan Tomàs i Joan Amades.

Cada poble té el seu cançoner tradicional, i Catalunya, que en posseeix un de riquíssim, mal conegut encara, no en podia ser una excepció. Durant moltes centúries aquesta poesia, sotmesa a moltes deturpacions i canvis, transmesa de boca en boca, ha estat testimoni d'un món tractat de vegades de subaltern, en el qual hi caben tots els gèneres i registres per explicar les convulsions humanes que ha sofert qualsevol societat. Romanços, cor-

randes, cançons d'amor i de taverna formaven part del fons ritual de molts cantaires anònims, una herència secular que ara recuperem en una admirable edició que avança amb pas ferm.

Pep Vila

L'adversitat d'un polític íntegre

Josep M. FIGUERES.

Manuel Carrasco i Formiguera. Diari de presó (1923-1924).

Barcelonesa d'Edicions, 1999. 234 pàgines.

El barceloní Manuel Carrasco i Formiguera fou, en els primers temps de la República, un polític vinculat a les comarques gironines. El seu partit, Acció Catalana, es fusionà el març de 1931 amb Acció Republicana de Catalunya i es convertí en Acció Catalana Republicana (ACR), també denominat Partit Catalanista Republicà (PCR). Amb aquesta formació política, i en coalició amb ERC, Carrasco va obtenir l'acte de diputat per Girona en les eleccions generals del 28 de maig de 1931, en assolir el 77% dels vots.

El llibre que ressenyem, però, fa referència a les activitats polítiques i cíviques de Carrasco anteriors al període republicà. La tasca investigadora de Josep M. Figueres ha permès

documentar amb molta exhaustivitat els problemes que va tenir Carrasco amb la justícia abans, durant i fins i tot després de la dictadura del general Primo de Rivera. El llibre transcriu el primer consell de guerra patit pel polític, el 1922, en què la causa fou arxivada, i analitza el segon, realitzat el 1923 i molt més greu que l'anterior, atès que va provocar el seu empresonament. Tot i que cal apuntar que Figueres no ha localitzat les actes del sumari, en canvi ha disposat —gràcies a la generositat de la família del condemnat— del diari que Carrasco va escriure a la presó Model de Barcelona i posteriorment al penal de Burgos, en ser-hi traslladat. El diari s'enceta el 23 d'octubre de 1923 (data d'ingrés a la presó Model) i es clou el 12 de març de l'any següent, en què el seu alliberament era imminent. Aquest text, juntament amb algunes cartes trameses pel pres, constitueix el gruix principal del llibre.